

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Микряковская средняя общеобразовательная школа»**

«Рассмотрено» на педагогическом совете школы Протокол №_1_ От «29» августа_2023г	«Согласовано» Заместитель директора школы по УВР: _____Ланцова Т.А/ «29» августа_2023г	«Утверждаю» Директор школы: _____/Ефимова Л.С./ Приказ №101/3-од от «29» августа_2023г
---	---	---

Рабочая программа по марийской литературе

8 класс

Цендушевой Валентины Анатольевны,

**учителя марийского языка и литературы первой квалификационной
категории**

2023-2024 учебный год

тематический план

№ П.п.	Темын тынг содержанижы	Календарный жеп		Урокын типшы	Пушашлык материал	Тыменьшы мам ыштышашлык	Махань лактышым вычаш			Тонышы паша
							Предметный лактыш	Метапредметный лактыш	Личностный лактыш	
		План	фактический							
1.	Анзыл шамак	1		Комбинированный урок	Сылнышамакан лит-ра – ылымашын корныжы	Тема семынь палымашым налмаш. Текстым ынгылаш цацен лыдмаш. Школ библиотекеш экскурсим ыштымаш	Книга доно пашам ышташ тыменьмаш	Керал книгамакышты моаш лимым палышашлык. Ядмашым шындымаш да ответым пумаш	Тыменяш, лыдаш келмым ынгылышашлык	Яратымы литер. герой гишан шайыштмашым йамдылаш
2.	С.Чавайн. «Шылшы» шайыштмаш	1		У палымашым пумы урок	18-шы курымын халыкын ылымашыжы да пуйырымашыжы	Писательын ылымаш да творческий корныжы, повестьын содержанижы да тынг шанымашыжым	Хронологи таблицын кераллык-шым ынгылышашлык, лыдмы навыкым виангды-маш	Писатель гишан келесышашлык, ышке ответлан акым пуэнмыштышашлык, иктешлен	Первишы халыкын овуцажым перегенмыштышашлык ылмым ынгылышашлык	Повестьышты геройвлан характерым тангаштараш

						ынгылышаш-лык		мыштышаш-лык		
3.	С.Чавайн. «Акпатыр» драмын идеяно-тематический содержанижы	1		У палымашым пумы урок	18-шы курымын халыкын ылымашыжы да пуйырымашыжы	Драмышты геройвлан вылвал цырештым ланзылен мыштышашлык ылыт	Дополнительный материал доно пашам ышташ тыменьшашлык	Шанен лыдаш тыменьмаш, кералым айырен налмаш	Этикет нормым шотыш налын, ышке шанымашым ынгылдары мыла	Пугачёвский восстании гишан палышашлык ылыт
4.	С.Чавайн. «Акпатыр» драмышты Акпатыр дон Сави –кок ви	1		У палымашым пумы урок	Драмышты шындымы ядмашлан вашештышым кычалмаш	Драмышты тынг шанымашыжым ланзылымаш, планым ыштымаш	Ышке шанымашым цитата доно пингыдемды шашлык, текстлан планым ыштышашлык	Ышке шанымашым монолог семынь попышашлык	Йаллан йамым ит капайы, ышке варештат – шанымашым ынгылдары шашлык	
5.	С.Чавайн. «Акпатыр» драмышты пуэргывлан образышты	1		У палымашым пумы урок	Доп. материал негыцеш текстым ыштымаш		Источник доно пайдаланен ышке шанымашым сирышышлык	Керал информацим тышкан аль ышке семынь кычал мошашлык	Эдемем ышкымжым изинек ылымашеш таптышашлык – шанымашым ынгылышашлык	Токи паша ак ли
6.	С.Чавайн. «Акпатыр» драмышты ыдырамашвлан образышты	1		У палымашым пумы урок	Драмышты шындымы ядмашлан вашештышым	Текстым ынгылен лыдшашлык ылыт,	Хронологи таблицын кералжым ынгылаш,	Текстын содержании доно иктешлымаш	Шачмы халыкын ирыкшы верц	Шайыштма шлан планым ышташ

					кычалмаш, ответым цитата доно пингыдемды маш	ядмашвлаэш тор ответым пуэн кердшашлык ылыт	ядмашеш тор ответым пушашлык	ым ыштен мыштышашл ык	кредалмаш эдемын долгшы – шаныма- шым ынгылышаш лык	
7.	С.Чавайн. «Акпатыр» драмын чангалтмыжы, сылнылык айыртемжы	1		Палымашым пингыдемды- мы урок	Геройвлам тангаштарым аш, мары халыкын овуцажым палымаш	Ядмашвлаэш тор ответым пуат	Текст гыц пасна варвлам айырен лыдаш, шанымашым цитата доно пингыдем- даш	Лыдмы годым цитатым айырен мыштышашл ык	Пуры кымыл- ылымашым куштылта – шаныма- шым ынгылышаш лык	
8.-9	Акпатыр да жеп	1		Йылмы лывыртымы урок	Акпатыр – мары халыкын ирыкан верц кредалшы патыр		Доп. матер. кычылтын текстым ышташ, литреатура текст лоно кылдаш			
10.	Шабдар Осып. «Мары кымдем пачмашеш» лыдыш	1		Урок гыц ордыжышты лыдмы паштек ланзылымаш паша	Произведе- ним ланзылымаш	Каждыйлан пумы пашам ланзылаш	Лыдмы да колыштмы годым керал информацим айырен мыштышашл ык	Шанымашым монолог семьнь келесышашл ык	Йылмы этикетым шотыш налаш, тымдышы гыц ядын мыштышаш лык, тангжым колыштшаш лык	Келшышы произведен им лыдаш

11.	В.Сави. Ылымаш да творческий корныжы	1		У палымашым пумы урок	В.Савин ылымаш да творческий корныжы	Писательын ылымаш да творческий корныжы, повестьын содержанижы да тынг шанымашы-жым ынгылышашлык	Хронологи таблицын кераллык-шым ынгылышашлык, лыдмы навыкым виангдымаш	Писатель гишан келесышашлык, ышке ответлан акым пуэн мыштышашлык, иктешлен мыштышашлык	Ырвезын пашаэш шуаралтмыжым ынгылышашлык	
12.	В.Савин «Мыры аршаш» шайыштмаш	1		Палымашым пингыдемдымы урок	«Мыры аршаш» шайыштмашын идейно-тематический содержанижы	Палемдымы ядмашвлаэш ответым пумаш	Книга доно пашам ышташ тыменьшашлык	Ядмашым шынден, ядмашым ышке кычалеш	Тыменьмын, лыдмын кералжымы ынгылышашлык	Литературный герой гишан келесаш йамдылалтмыла
13.	Н.Игнатевын ылымаш да творческий корныжы	1		У палымашым пумы урок	Н.Игнатевын ылымаш да творческий корныжы	Писательын ылымаш да творческий корныжы, повестьын содержанижы да тынг шанымашы-жым ынгылышашлык	Тыменьмы текстшты керал варвлам айырен мыштышашлык	Ытымы пашалан оценокым пуэн мыштышашлык	Тышкан да ышкетын пашам ыштымы йонын кералжым ынгылышашлык	План семьинь соч. сираш йамд.
14.	Н.Игнатев. «Комсомол ыдыр» повесть	1		У палымашым пумы урок	«Комсомол ыдыр» повестьын идейно-тематический	Произ-и мычкы тынг персонажын пашажы дон хар-жы гишан	Тыменьмы текст керал варвлам айырен мыштышашл	План семьинь сиремы годым тор ответым мон мыштышашл	Шокш каргалтен пашам ыштымаш цилаланок	Токи паша ак пуалт

					содержани- жы	пален налмым иктешлышашл ык	ык	ык	цашым канда – шаным-м ынгылышаш лык	
15.	Н.Игнатъев. «Комсомол ыдыр» повесть	1		У палымашым пумы урок	Миронова Огаптян образшы	Повестьышты кок тынг герой ылмым айырен мыштышашлык ,	Тыменьмы произведени вла негыцеш иктешлымаш ым, текстлан планым ыштышашлык	Хронологичес кий таблицым кычылт мыштышашл ык, йалын ответым аклен мышташ тыменьшашл ык	Иктешлыма шым ыштымы годым ышкымым кычен мыштышаш лык	Пурылык дон худалан устно иктешлыма шым ышташ
16.	Н.Игнатъев. «Комсомол ыдыр» повестьын чангалтмыжы	1		У палымашым пумы урок	Шайыштмаш ын содержани доно пашам ыштымаш, тыдым ланзылымаш	Группывлаэш шелалтын , содержаним ланзылышашл ык, тема дон идейым палдыр- ык, планым ыштышашлык.	Произведени гыц керал варым айырен, иктешлымаш ым , текстлан планым ыштышашлык	Анжыктымы текстышты керал информацим тышкан али ышкетын анжыктышаш лык ылыт.ышке шанымашым монолог семьнь попышашлык	Йылмы этикетым шотыш налшашлык, ышкымым тангвла анзылны уверенно кычышаш- лык	Персонажвл алан кытык харак-м пуаш
17.	Огаптя (Анфиса) кызытшы ылымашышты махань лиэш ылыы?	1		Йылмы лывыртымы урок	Лыдымы произведени паштек сочиненим сирымаш	Сираш планым ыштен мыштышашлык	Текст гыц керал варвлам айырен мыштышашл ык	Текствла гыц керал информацим налын мыштышашл ык	Пуры паша эдемын лымжымат моэш – шаныма- шым	Токи паша ак ли

									ынгылышашлык	
18.	Д.Орайын ылымаш да творческий корныжы	1		У палымашым пумы урок	Ылымаш да творческий корныжы	Хронологический таблицым кычылтмыштышашлык	Произведеништы кералым монмыштышашлык, ядмашым торшындышашлык	Ядмашым ышке шынденответым кычалшашлык	Произведен ин кералылмыжымшижынмыштышашлык	Кок произ-м ланзылаш, тангаштараш
19.	Д.Орайын «Цолга шыдыр» повесть	1		У палымашым пумы урок	Шындымы ядмашлан вашештышым кычалмаш	Очерк гишан тырыснек паленалшашлык	Тышты кералым айыренмыштышашлык	Повестьын текстым юкым вашталтен лыдмаш, кералым айыренналмаш	Халыкын патыр эргы дон ыдырвлажы гишан паленалшашлык	Лыдшашлык, ядмашвлаэш тор ответ
20.	Д.Орайын «Цолга шыдыр» повестьышты Сергей Суворовын образшы	1		У палымашым пумы урок	С.Суворовын тымдымы пашажы	С.Суворовын ылымаш пуйырымашыжы	Вырсы жепын мары халыкын эргывлажын подвигышты гишан лыдын, тышты кералым айыренмыштышашлык	Лыдмы годым информация ашындырышашлык, иктешлымашым ыштышашлык	Эдемын оптимизм шулышыжы - ынгылышашлык	«Сергей Суворовын ылымашыжы» темеш шайышташ йамдылалтшашлык
21.	Д.Орайын «Цолга шыдыр» повестьын чангалтмыжы, сылнылык	1		У палымашым пумы урок	Повестьын очерково-публицистический сынжы	Ядмашвлаш тор ответым пуэнмыштышашлык	Текст гыц керал варым айыренмыштышашл	Произведени чангалтмым ланзыленмыштышашл	Очерк сынан произведен иат ышке	«Мары халыкын эргывлажы вырсы

	айыртежы						ык.шанымаш ым текстыштышы цитата доно пингыдемды шашлык	ык	Йылмы айыртежы доно литерату- реш кишам коден	корнышты» темеш сочинениэш йамдылал- таш
22.- 23	«Мары халыкын эргывлажы ырсы корнышты»			Йылмы лывыртымы урок	Сираш планым ыштен мыштышашл ык	Сираш планым ыштен мыштышашлык	Книга гыц кералым материалым мон лыктын мыштышашл ык	Вырсы жепын мары халыкын эргывлажын подвигышты гишан палышашлык	Луддымы геройвла халыкын ашеш шукеш кодешым ынгылышаш лык ылыт	Токи паша уке
24.	Н.Лекайнын ылымаш да творческий корныжы	1		У палымашым пумы урок	Писательын ылымаш да творческий корныжы доно палдарымаш	Писательын ылымаш корныжы гишан доп-ый источниквла гыц палымы лишашлык, кытыкын хрон-й таблицым ыштышашлык	Хронологий таблицын кералжы гишан ынгылышашл ык. Ядмашлан тор вашештышым пушашлык	Писательын ылымашыжы да жеп айыртемын ваш кылдалтмышт ым ынгылышашл ык. кералым айырен налмаш, ланзылен мыштышашл ык, текстлан планым ыштышашлык	Ыштымы пашам ышке тергаш тыменьшаш лык	Н.Лекайн гишан ик критический статьям ланзылен толаш

25.	Н.Лекайн «Шонгы мичуринец»	1		Палымашым пингыдемдымы урок	Очеркын темыжы, тынг шанымашыжы да сюжет корныжы	Лит-й теори гыц палымашым ынгылышашлык, ядмашвла дон пашален мыштышашлык	Лыдышым ланзылен, сылнылыкшым айырен мыштышашлык	Ядмашым ышке шынден ответым кычалшашлык	Тыменьшыв ла анзылны ышкымжын уверенно кычышашлык	Ышке шанымашым сираш
26.	М.Казаков. «Онар» лыдыш. Поэтын ылымаш да творческий корныжы	1		У палымашым пумы урок	Поэтын ылымаш корныжы доно палдарымаш, лыдыш семынь ядмашеш ответ	Ядмашвла дон пашален мыштышашлык	Халыкнан историжым Онарын тукымжын ылымашыжы доно тангаштарым аш– тиды халыкна доно когоэшны- маш	П. Хоть- махань пашанат кераллыкшым ынгылышашлык, Р. Текст гыц керал варым шайыштмы годым цитатым тор кычылтшашлык	Шачмы варын историжым, тыдын лымлы эдемвляжым палыман, нынын пашашты доно когоэшны- маш	М.Казаков гишан ик критический статьям ланзылен толаш. Лыдышым наизусть тыменяш
27.	М.Казаковын «Лесникын шаяжы» лыдыш	1		У палымашым пумы урок	«Лесникын шаяжы» лыдышын идейно- тематический содержанижы. Портту дон эдем лоштышы кыл.	Шындымы ядмашвлалан вашештышым кычалмаш. Пашам группышты альышкет ыштымаш	Тыменьмы произведени семынь иктешлымашым ыштымаш. Текстлан планым ыштен мыштышаш.	Эдем порттун ик лаштыкшы. хронологи таблицым кычылт мыштышашлык	Порттум локтылат гынь, мА лин кердеш шанымашым раскыдем- даш	«Портту дон эдем соок келшен ылат?» (порту дон эдем лошты ынгылымаш лин кердеш?)эт юдым сираш
28.	М.Рыбаков. Ылымаш да творческий	1		У палымашым пумы урок	Писательын ылымаш	Доп.литература гыц	Хронологи таблицын	П.Писательын ылымашыжы	Халыкын лымжым	М.Рыбаков гишан ик

	корныжы				корныжы доно палемдымаш	писательын ылымаш корныжы гишан информациям мошашлык.	кералжы гишан ынгылышашлык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	да жеп айыртемын ваш кылдалтмыштым ынгылышашлык. Кералшанымашым текстыштыш цитата доно пингыдемдаш	цила щотыштат кушны кычымаш – шанымашым раскыдемдаш	критический статьям ланзылен толаш.
29.	М.Рыбаков. «Атымын яратымы мырыжы» повесть	1		У палымашым пумы урок	Произведение идейно-тематический содержания. Тыдын лирико-драматический сынжы. Вырсы да вырсы паштекшы ылымаш. В.Эмановын образшы	Шындымы ядмашвлалан вашештышым кычалмаш. Пашам группышты альышкет ыштымаш	Книга доно пашам ыштен мыштышашлык, текстлан планым ыштен мыштышашлык	Туан элнан историштыжы халыквлан келшен ылымышты гишан палдараш. Текстышты порттун варжым анжыктымаш.	Халыквлан келшен ылымышты гишан шанымашым раскыдемдаш	Произведено илан планым ыштымаш
30.	Повестьын чангалтмы да йылмы айыртемы	1		У палымашым пумы урок	Произведение чангалтмы да йылмы айыртемы	Текстыштышы ылымаш айыртемын ынгылен мыштышаш	Книга доно пашам ыштен мыштышашлык, текстлан планым ыштен мыштышашлык	Эдемым пашажы,мырыжы доно аклымым анжыкташ	Шукыжы годым весын шанымашыжым шамакгыц пасна ынгылаш лимым	Тыменьмы произведено им ланзылышашлык.

									палышаш-лык.	
31.	М.Казаков «Келшымаш», «Пуры кечи» лыдышвла	1		Урок гыц ордыжышты лыдмы паштек ланзылымаш	Лыдышвлам ланзылымаш	Сирымы пашашты темым, идейым пачын пушашлык	Лыдыш гыц сылны монгыржым шижын мыштышашлык		Шачмы вар соок ышке докыжы шыпшеш шанымашым пакыла виангдаш	Ик произведен им лыдаш
32.	Осмин Йыван. Ылымаш да творческий корныжы «Мары Эл» лыдыш.	1		У палымашым пумы урок	Поэтын ылымаш корныжы.Пов естышты киндын варжы	Доп.литература гыц писательын ылымаш корныжы гишан информациям мошашлык.	Хронологи таблицын кералжы гишан ынгылышашлык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	Керал шанымашым текстштыш цитата доно пингыдемдаш Ядмашым ышке шынден ответым кычалшашлык	Фольклор – халыкын йангжы. Тыдым мыштен кычылташ шаныма-шым пакыла виангдаш	Осмин Йыван гишан ик статьям ланзылен толаш. «Мары Эл» лыдышым наизусть тыменяш.
33.	Осмин Йыван.. «Хына»поэма	1		У палымашым пумы урок	Произведе-нин идейно-тематический содержани-жы. Унайын образшы	Поэмын идейно-тематический содержанижы доно палымы лиаш. Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	Книга гыц текст гыц керал информациям айырен мышытшашлык	Целинаш каштшывла гишан палдараш. Колхоз дон совхозвла гишан материалым погышашлык	Ик ышын пашалымаш ты яжо лымым сылен налаш лиэш – шаныма-шым ынгылышашлык	Поэмылан планым чангаш
34.	Осмин Йыван.. «Хына»поэмын чангалтмы да йылмы айыртемжы	1		У палымашым пумы урок	Поэмын лиризм шулышыжы. Порту	Поэмын идейно-тематический содержанижы	Поэтический текстым ланзылен мыштышашл	Поэтический текстым прозаический семыньок	Куштылгы халык йылмы доно сирымы	«Ыдырамаш хоза лин кердеш ма?»

					картиным автор мастарын кычылтын	доно палымы лиаш. Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	ык	ланзылымым палышашлык. Ядмашым шындаш да ышкеок отв-м моаш	поэма утларак ашеш кодеш	шанымашеш хытыраш йамдылалташ
35.	Г.Алексеев. Ылымашыжы да творчествыжы.	1		У палымашым пумы урок	Поэтын ылымаш корныжы доно палдараш	Шындымы ядмашвлалан вашештышым кычалмаш. Пашам группышты аль ышкет ыштымаш	Хронологи таблицын кералжы гишан ынгылышашлык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	Содержанигыц кералым налын мыштымаш	Порттум ынгылен мыштымаш ... – шанымашым ынгылышашлык	Ик произведен им лыдаш
36.	Г.Алексеев. «Порт» шайыштмаш	1		У палымашым пумы урок	«Порт» новеллын содержанижы. Новеллын чангалтмы айыртемжы	Новеллышты тарватымы ядмашвлам ынгылышашлык	Книгашты айырен налмы варвлам мон мыштышашлык	Солаштышы ылымаш ,паша гишан шанымашым келгынрак пачын пуэн мыштышашлык Порттун цевержым ужын мышытшашлык	Ышке халык доно когоэшнымаш кымылым , тыдын ышан шаявлажым переген кодымаш	«Хоть-махань пашан ышке ...улы» этюдым сираш
37.	«Шачмы муландын шокшыжы» новелла	1		У палымашым пумы урок	Новеллын чангалтмы айыртемжы	Писательнын шонгы уэм шачмы муландын образ-символ	Порттун цевержым ужын мыштышаш	Керал информациям сирен мыштышашлык	Хоть-куат да хоть-маат ышке паштекшы жжом веле	Ядмаш отв

						семьнь кычылтмыжы			кодышашлык	
38.	Г.Алексеев «Ава-кечы гань»	1		Урок гыц ордыжышты лыдмы паштек ланзылымаш	Произведением ланзылымаш	Лыдмы произведением ланзылышашлык – тынг шанымашыжым, геройвлам сюжетын виангмыжым палдыртышаш	Произведение темыжы, идейжым палемдаш, сылнын лыдаш тыменяш	Поэтический текстым прозаический семьньок ланзылымым палышашлык. Ядмашым шындаш да ышкеок отв-м моаш	Порту дон эдем – айыраш лидымы кокого вишанымашым пакыла раскыдемдаш	Ик произведением лыдаш
39.-40	«Шачмы варем –...» текстым чангымаш	1		Йылмы лывыртымы паша	Сылны шаяан текстым сирышашлык, поэт-писательвлан пашашты семьнь сылны шамакан текстым ыштышашлык	Планым ыштышашлык	Сирымы годым план семьнь пашалымаш, каждый шанымашым абзц гыц тынгалмым палышашлык	Ышке шанымашым поэзии донат, проза донат сирен мыштышашлык	Хоть-кышты ылена гынат, шачмы варна сек шергы, сек цевер	-
41.	А.Тимиркаев. Поэт гишан шая. «Тукым кыл» лыдыш	1		У палымашым пумы урок	Поэтын ылымаш да творч-й корныжы доно палемдымаш	Доп.литература гыц писательын ылымаш корныжы гишан информация мошашлык.	Хронологи таблицын кералжы гишан ынгылышашлык Ядмашвлан тор ответым пуэн мыштышашлык	Поэтический произведение темым келесышашлык, сылнештарым ы йонвлам кычылтшашлык	Атя-ава тынгалмы корным самырык поколении пакыла нангешашлык	Икманяр лыдышыжым лыдаш

42.	В.Изилянова. « Мынь тишакен шачынам» лыдыш	1		У палымашым пумы урок	Доп.литература ыңгылыш корныжы гишан информациям мошашлык	Эдемын ылымашышты шачмы йылмын варжы	Хронологи таблицын кералжы гишан ыңгылышашлык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	Поэтический произведение темым келесышашлык, сылнештарым йонвлым кычылтшашлык	Изинекок порту докы, шачмы кымдем докы шумангдым аш, тыдын сылныжым ужын мыштымаш шанымашым ыңгылышашлык	Поэтын икманяр лыдышым лыдаш
43.	М.Кудряшов. Писатель гишан шая. «Тылык окнявла» шайыштмаш	1		У палымашым пумы урок	Писательын ылымаш да творч-й корныжы доно палемдымаш	Доп.литература ыңгылыш корныжы гишан информациям мошашлык. Шайыштмашым ланзылышашлык	Хронологи таблицын кералжы гишан ыңгылышашлык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашлык	Семня лоштышы кыл, когораквла самырыквлым ыңгылен ак шоктепрак, охыр порт да окнявла – цила тидым тетян сынза анжалтыш доно анжалман	Ылымашышты куштылгы корны доно кен колташ лиэш, но нелы ашындарым ашым мондаш ясы – шанымашлан акым пуэн кердшашлык	Писательын ик произведениежым лыдаш да шайышташ йамдылалт шашлык
44.	«Тылык окнявла» шайыштмашын чангалтмыжы	1		У палымашым пумы урок	Тылыкеш киэн кодшы тетян йанг шижмашыжым анжыктен	Лыдмы произведением ланзылышашлык – тынган шанымашы-	Произведениешты тарватымы ядмаш семынь	Произведениешты тарватымы ядмашын керал	Ыштымы пашам аклаш тыменьман – шаныма-	«Тылык окнявла» шайыштмашлан планым ыштышашл

					мыштымаш	жым, геройвлам сюжетын виангмыжым палдыртышаш	шанаш тыменьшашл ык	монгыржым шижшашлык	шым ынгылышаш лык	ык
45.	«Когорак иашанвла да самырык йых. Икыжак-иктым ынгылен мыштена ма?» тема семынь хытырымаш	1		Йылмы лывыртымы урок	Шаныкалыма шан текстым чангымаш, планым ыштымаш	Ылымашышты эдемынваржы, анзыкылашы пашажы гишан шаныкалышаш лык	Сирымы годым планын кералжы гишан палышашлык	Ышке шанымашым проза йылмы доно келесен кердаш тыменьшашл ык	Ыштымы пашам ордыж гыцынат анжалшашл ык	-
46.	В.Петухов. Поэт гишан шая. «Соок пуры лижы» лыдыш.	1		У палымашым пумы урок	Поэтын ылымаш да творч-й корныжы доно палемдымаш. Лыдышын идейно- тематический содержани- жы.	Доп.литература гыц писательын ылымаш корныжы гишан информацим мошашлык. Шайыштма- шым ланзылышашл ык	Хронологи таблицын кералжы гишан ынгылышашл ык Ядмашвлалан тор ответым пуэн мыштышашл ык	Поэтический произведени лан темым келесышашл ык, сылнештары- мы йонвлам кычылтшашл ык	Эдем пуры пашажы доно айыртемалт еш шаныма- шым раскыдемд ышашлык	«Соок пуры лижы» лыдышым наизусть тыменяш
47.	Роберт Минуллин. Татар поэт гишан шая. «Пашкудын ак – Йымын ак» лыдыш	1		У палымашым пумы урок	Татар поэтын ылымаш да творч-й корныжы доно палемдымаш. .	Лыдышын идейно- тематический содержани- жым палышашлык, сылнын лыдаш тыменьшаш- лык	Лыдышым ланзылаш тыменьшашл ык, партитурым ыштышашлык .	Пашкуды халыкын историшты, литературыш- ты паян ылмым палышашлык	Келшымаш, икты-весым шотеш пиштымаш – ылыаш символшан ымашым ынгылышаш лык	«Мынын пуры пашкудем» этюдым сираш

48-49.	Шымлымаш пашам иктешлымаш	1		Палымашым тергымы урок	Тыменьмы и мычкы йамдылымы пашажым иктешлымаш	Тыменьмы и мычкы йамдылымы пашажы доно танглажы анзылны хытырымаш	Лыдышым ланзылымы навыкым виангдаш	Лыдымы аль колыштмы гоным керал информацим налшашлык	Цельым шындышы эдем тыдым шоктышашлык ылеш – шанымашын тор ылмыжым палемдаш	
50-51	Резервный урок	2								

VIII классышты ыштышашлык паша тыменьшывлан лыдмы культурыштым луктал колтымы доно виктаралтеш. Сылны шамакан литература тыменьшын кушкын толмы корныштыжы сылнылык сандалыкыш пыртышашлык, шум коргы шижмашым пысемдышашлык. Тидым ышташ произведенин содержанижы, тыдын пачын пумы формыжы, йонвла, ылымашыштышы событивла, геройвлан айыртегалтшы кайышышты, шум коргы шижмашышты, шанымашышты палшат. Урок гыц урокыш сылны шамакан литература докы кымыл шачшашлык, произведением ышкедуреш лыдаш шум шыпшашлык. Тенге когорак классвлашты палымашым налаш негыц ышталтеш

Литература предмет доно палымашын цельюшкыжы шомы техень

Личностный результатвла:

- тыменьшы ышкымжым туан халыкшын да шуку йиш халыкан Россий кугижаншын гражданинжылан шотлышашлык;
- север шўм коргын, шуку йиш халыкан шачмы сандалыкшым яратышы, руш да мол халык культурым шотеш пиштышы лишашлык;
- палымашым келгемдаш цила информаци йоным (лымдер, энциклопедивлам, Интернет-ресурсым) кычылтшашлык.

Метапредметный результатвла:

- художественный произведеништы тарватымы проблемым ынгылен, материалын структурыжым палдыртен, ышке шанымашым пачын пуэн, тидылан керал аргументвлам мон, иктешлен мыштышашлык;
- пашажым ышке вужа ыштен, аклен мышытшашлык;
- информациям погаш палшышы цила йиш йон доно пашален, керал информациям мон **палыквла анжыктат:**
, ланзылен мыштышашлык, ышке пашаштыжы кычылтшашлык.

Предметный результат:

1) палымаш шотышты:

- лыдмы произведенивлашты тарватымы тынг ядмашвлам (проблемывлам) ынгылышашлык;
- сылны шамакан произведени да тыдым сирымы жеп лоштышы кылым ужын мыштышашлык, тагачшы кечы доно кылден мыштышашлык;
- сылны шамакан произведением ланзылен мыштышашлык: литературный родшым да жанржым палышашлык, произведенин темыжым, тынг шанымашыжым да пафосшым ынгылен, келесен мыштышашлык, геройвлалан характеристикым пушашлык, ик аль икманяр произведеништышы образвлам тангаштарен мыштышашлык;
- произведенин сюжет линижым, композицижым раскыдемдышашлык, сылнештарымы йонвлам мошашлык да нынын кералыштым ынгылдарышашлык;
- литературный произведением ланзылымы годым литературоведческий терминвлам кычылт мыштышашлык;
- мары литературы да культуры айыртемжым да кералжым ынгылышашлык, тыдым вес халыквлан культурышты доно тангаштарышашлык;
- произведенивла гишан ышке шанымашым келесен, ныным аклен мыштышашлык;
- авторын позицижым да тыдын докы ышке кымылжым раскыдемдышалык;

2) коммуникативный сферышты:

- цила йиш жанран произведенивлам йалын лыдмы доно да ыкедуреш лыдын ынгылышашлык;
- прозаический произведенивлам аль лаштыквлам сылнын шайыштшашлык, ядмашвлаэш ответвлам пушашлык, монологым да диалогым чанген мыштышашлык;
- тыменьмы произведенивла семынь изложенивлам да сочиненивлам, творческий пашавлам, литература да культура темывлаэш рефератвлам сирышашлык;

3) эстетика шотышты:

- литературный произведенин сылнылыкшым ужын, шижын мыштышашлык;
- эстетический шижмашыжы виангшашлык;
- художественный образвлам чангымашты сылнештарымы йонвлан кералыштым ынгылышашлык.

